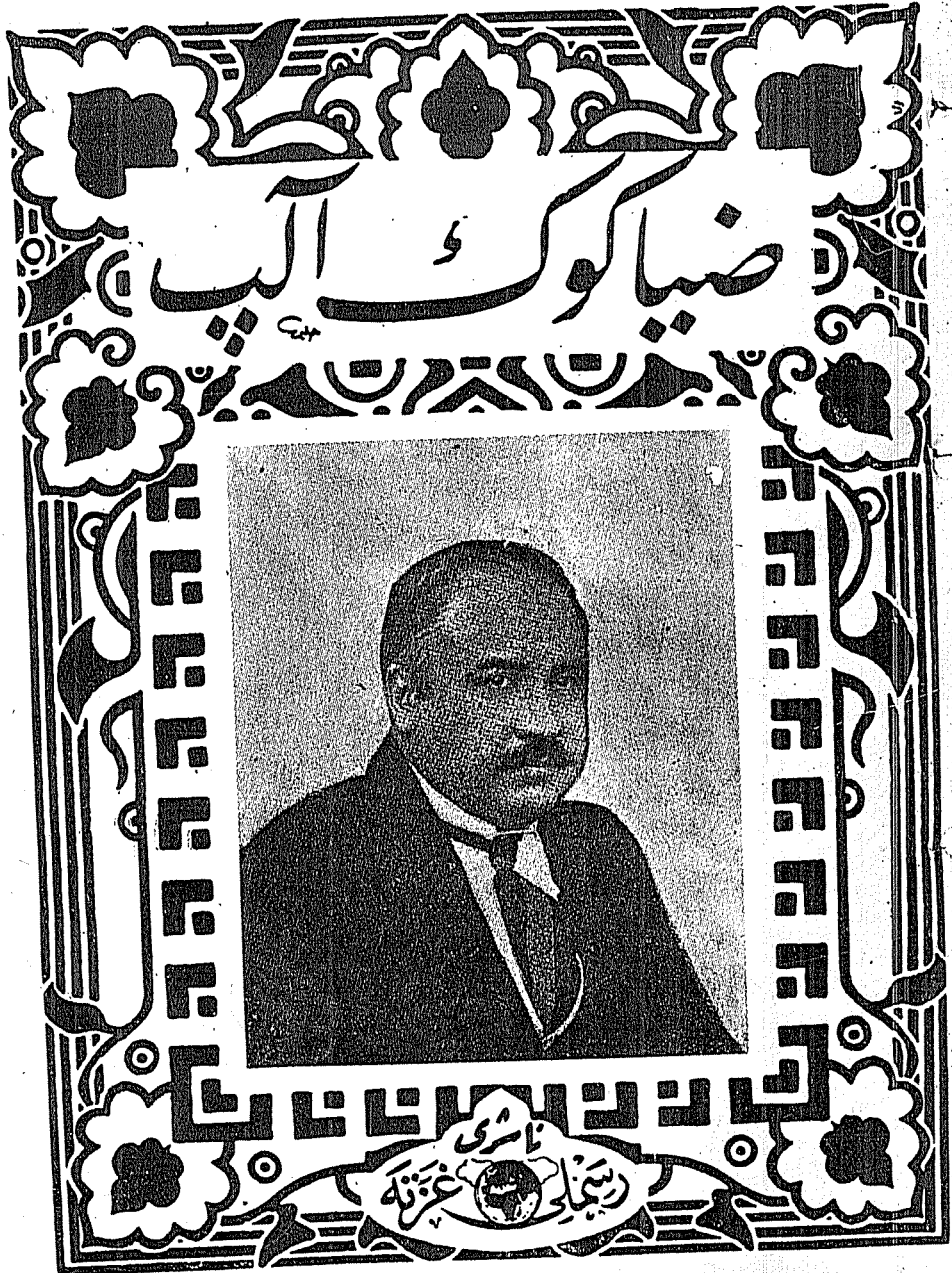
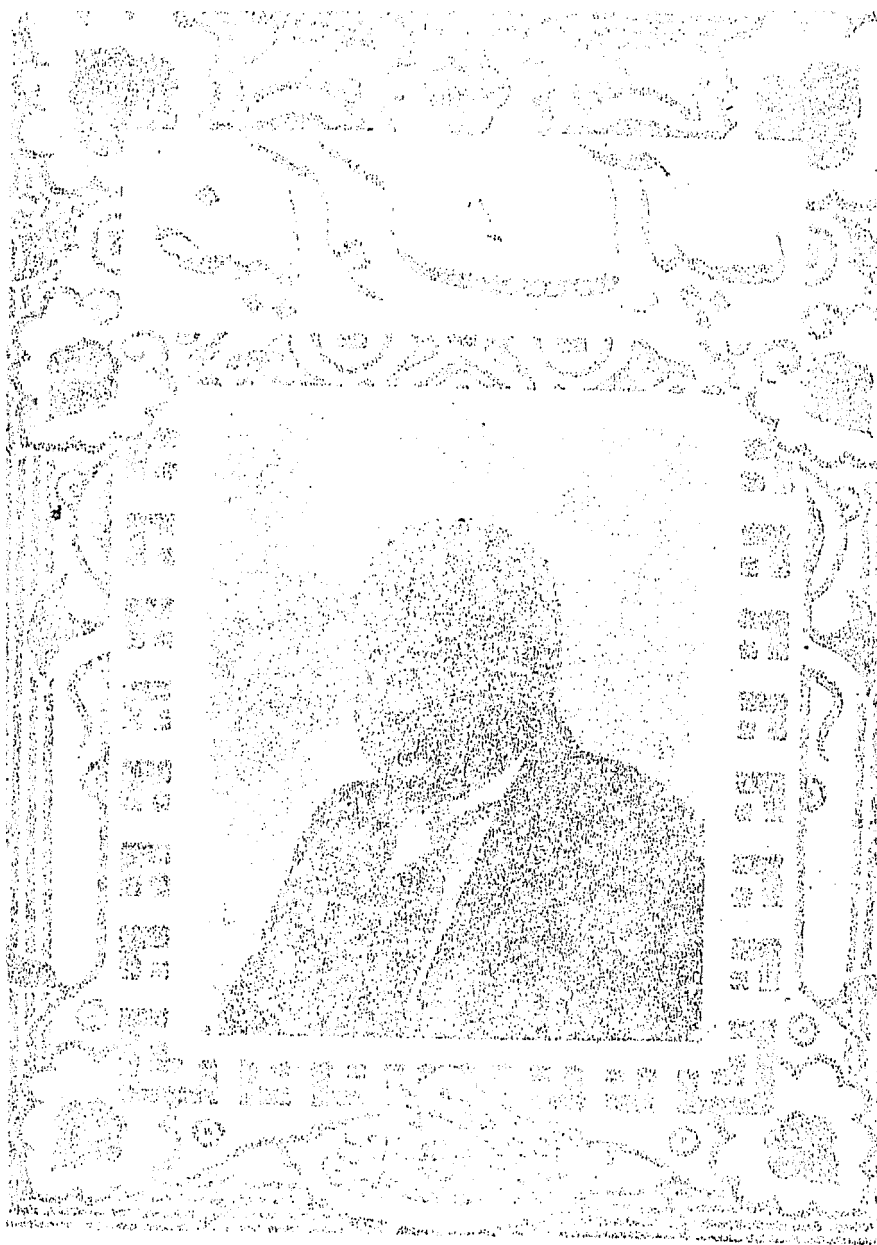

جلد ۷
غردشدر

بویوک آدامار سرریسی

جلد : ۱
فورم : ۲۵۰

بۇيۇك آداملارنىڭ رېسى

ابراھىم غلامى الدىن بۇيۇك رىياسى آلتىندە كىزىدە بىر ھېيت علمىي
طرفىدە ومۇددە كىتاپلىرى .

ضياكوك و آلپ

طرفىدە نىش اولونمىش

26
استانبول
« ثبات » مطبعەسى
۱۹۲۷

ضيا كوك آلب ، ديار بكموده
دوغمسه ايلك كچلىكنى اوراده
يگير مشدر .

ديار بكمك بويو جھنى نور كيالك
علم ، فكر ، فلسفه ، اخلاق عالمنده
يب يكي بر عنصر اولارق ميدانه
چيقمشدر .

ضيا حياتنى فكر لرينه و بر نسييلرينه
رابط ايدرك باشامسه مستقلا بر
انساندر . اونك بونوره فكرى ،
فلسفه سى شو جملدنك قويننده
صاقلير :

تورك ملتندرم ، اسلام
امتندرم ، اورديا مريتمندرم .

ضیا کوک آلب

صوک عصر تورک حیاتنک
مستثنا ، زکالزندن بری : ضیا
کوک آلب . . . بوکون تاریخه
قاریشمش اولان بو مستثنا آدام
مشروطیتدن صوکره تورک حیاتنک
فکر ، فلسفه ، صنعت ، سیاست ،
علم صفحه لرنده چوق مهم برعامل
اولمشر .

ضیا کوک آلب ، ۱۲۹۲
سنه سنده دیاربکرک پنجره لری دجله
صولرینه باقان ، کنیش جاتیلی
برأونده دووغدی . ایلك چوققلغنی
دجله کنارنده اوینوله کچیرد کدن

صوکره اونک ایلك ذکا فعالیتنه
دیاربکر عسکری رشديه سنده
تصادف ایدیورز . کوچوک ضیا
بالخاصه ریاضیه ده امثالسز برطلبه در .
دها چوقو ککن منطقی ، قوتلی تحلیل
ملککسی انکشافه چوق مساعد
برحاله در . ضیادیاربکرده تحصیله
دوام ایدرکن برطرفدن خصوصی
فرانسزجه درسی آلیور ، دیگر
طرفندن بر سوربانی پاپاسندن
عربی و فارسی اوکره نیوردی .
چوق قوتلی لسان عالی اولان
راهب ضیایه بالخاصه عربجه بی

قوتلنجه او کرتمشدی . ضیا بر طرفدن لسان تحصیلنه دوام ایدهرکن دیگر طرفدن ده ادبیات قدیمه ایله مشغول اولیوردی . باباسی بالخاصه بو خصوصه حوق دقت ایدیوردی . تقی، فضولی و امثالی دیوان شعراسنی دهاکنچ یاشنده پک ایی طانیور و عثمانلی دورینک مورخلرینی مکمل اوقویایلیوردی . ضیا، قارده شنک ابرامیله استانبول بیطر مکتبنه طلبه اولارق کلدیکی زمان معلومات اعتباریله حوق فضلّه هموله مالکدی ضیانک استانبولده کی حیاتنه بالخاصه مؤثر اولان « نامق کمال » لک حیاتی و اثرلی اولمشدر . داها بیطر مکتبنده طلبه ایکن حریت مجاهده لری اونی قیضه برتحصیلدن صوکره کندیسنی منفاده یاشامایه مجبور ایتمشدر .

ضیا بیطر مکتبنده حریت مجاهده سنه آتیلدینی ایچون طاش قیشله دیوان حربنه سوق ایدلدی اوراده کی حیاتی تحملسوز برحاله

کچدی کنج انقلابچی آیاقلری زنجیرده اولدینی حالده دوقوز آی بر حجرده قاتیلدی دوقوز آی صوکره بلاحا که دیاربکره نفی ایدلدی . ضیا بو مدت ظرفنده قرآنله ، فقه ایله مشغول اولدی . ذاتاً ایی بیلدیکی عربجه سایه سنده دینی مسئله لره ده یقیندن وقوف پیدا ایتدی .

ضیا ؛ بلاحا که دیاربکره سورکون ایدلدی دیمک عبدالحمید زمانی بیله نلر ایچون نه مدهش براشکنجه یی خاطر لاتیر . هرمنفی کی ضیاده سونکولر آراسنده مملکتنه سوق اولوندی . اوراده ضابطه نک صیقی قوترولی آلتنه آلدی، اونک کیمکه تماس ایتدیکی، حتی نه اوقودینی کونی کونه پولیس زورناله کییوردی . ضیانک حیاتی ۳۲۱ سنه سنه قدر سیاست اعتباریله حوق سسسنز کچدی . بو زمانده ضیا فکر بحرانلری کچیرمکده در . ضیا بودورنده شرقدن آلدینی

معلوماته غریب بدن آلدینی فکر لرک
 کندی تعبیر یله اسلام مدنیته ،
 اوروپا مدینتک ملتقاسنده بولو -
 بمقدوده در ضیاء حقیقت ، بر استناد
 نقطه سی آرامقده در . او ایچنده
 بر بوشلق دویور ، کائناتی معناسز
 و تخیلی کوچ بر یوک عدایده جک
 حاله کلیوردی . حقیقته صوصایان
 ضیاء صوکسز شه و تردد ایچنده
 بوکالیدی . هیچ رشیه اینا نامیوردی
 تسلی یی طابا بمجده بولدی ، بر کون
 چالیشما اوداسنه قاپاندی روولوه ری
 بیننه صیقدی آرتق اضطرار بلر
 نهایته ایره جک ، شهه ییلانی ده
 فانیلکی ایله برلکده ئوله جکدی .
 قورشون آلتک جداری
 دله مدی کیملرک آراسنه صیقیشدی
 قالدی .

ضیاء اتخار تشبثی فعل حاله
 کتیرمیش اولمقله برابر یاشامایه دوام
 ایتدی اتخار تشبثدن صوکره
 ضیانک حیاته ده شو اوچ بویوک
 آدامک فکر لری صیره ایله حاکم

اولمشدر . کوستا و لوبون ، آفرده
 فوییه ، نهایت دورقه هایم . .
 ضیا کونک آلپ نه کوستا و
 لوبونک ، نه ده آفرده فوییه نک
 فکر لرینه رام اولمش ، فلسفه لرینه
 صاپلانوب قالمشدر اونک روحنه
 تسلی ویردن اونک کوکلنه امید
 و شفا ویردن دورقه هایم اجتماعیات
 حقنده کی تلقیسی اولمشدر .
 ضیا کنجلاک چاغنده فکر
 تربیه سنی همان ، همان شو صایدی غمز سه ری
 داخلنده کندی کندینه اکال
 ایتمشدر . ضیائی ۱۳۲۱ سنه -
 سنک صوکنده انقلابچی حتی
 اختلال اداره ایدن بر ذکا
 اولارق بولیورز .

مشروطیتدن اوچ سنه اول
 «میللی» عشیرتی رئیس ابراهیم
 پاشا دیار بکر لیلرک اراضیسنه هجوم
 ایدیور ، یغما ایدیور ، راست
 کلدیکنی کسور ، آصیور . .
 عبدالحمیدک سرانی ایسه بو وضعیت
 اوکنده لاقیددر . حتی ابراهیم

مرکز عمومیسندہ اعضا اولیور .
 حیاتی قصہ جہ کوردیکمز ضیا توروک
 تاریخندہ بر علم ، فلسفہ ، صنعت
 سیاست آدمی اولارق آیری ،
 آیری تدقیقہ دکر بر موضوعدر .
 ضیا کوک آلپ قناعتلرنده
 آمانسزمفکورهسنہ صداقتدہامشا -
 لسزدی . فقط او ، مجلسلرده خصوصی
 محاورہلرده چترق محبوبدی .

عادتا ترلز ، اوتانیر ، محبوب
 بر چوجوق طوری آلیر ، باشی
 بر طرفہ صارقاردی . اونک
 علی العادہ دنیاامورینہ دائرقونو -
 شمانسی پک آزدی . بو ساحہدہ
 ضیا چوق معناسز ، عادتا بر
 هیچدی ، فقط اصل ضیا ، علم
 وفکر ساحہسندہ امثالسز بر
 مجاهد ساعتلرجه سویلہین بر
 مرشددی ، ہر ہانکی بر مجلسدہ
 سسز ، سسز اوطوران ضیا علم
 بحثندہ ساعتلرجه ، بلافاصلہ مطالعہ
 سردانیدردی .
 فقط بومطالعہلر ، بوساعتلرجه

پاشانک پادشاہ طرفندن ویریلن
 منصبی بیلہ وارددر . معیتندہ کی
 کوردلرلہ اطرافی قاصوب قاوو -
 ریور . ضیا ، مظلوملرک حمایتی
 ایچون علاقہدارلرہ مراجعت
 ایدیور ، فقط آلدیران یوق . .
 نہایت مظلوم خلق طرفندن بر
 قافلہ خاندہ دیاربکر تلغرافخانہسی
 باصیلیور ، فقط سرایدنینہ جواب
 یوق . . .

ضیا اوچ کون ، اوچ کیجہ
 ہیجانی ادامہ ایدیور ، نک بر
 فرد داعیلمایور . نہایت سرای
 دیاربکر لیلرک نقطہ نظرینی قبولہ
 مجبور اولیور .

ضیائی یونندن سوکرہ ۳۲۴
 سنہسندہ معارف مفتشی اولارق
 بولیورز .

۳۲۸دہ سلانیک اتحادوترقی
 فونفرہسندہ مرخص اولارق
 بولونان ضیا بک آز زماندہ نظر
 دقتی جلب ایدیور ، دارالضونیدہ
 اجتماعیات مدرسی و اتحاد و ترقی

سوره‌ن مناقشه‌لر بر نقلجیلکدن،
بر معلومات ییغندن عبارت دکلدی.
اوبالعکس معلوماتجی آداملره قیزار،
کندیسی ده معلوماتجی اولق و کو
روتمکدن حذر ایده‌ردی .

ضیا بو اعتبارله علمی شمرده
غرب معناسیله آ کلایان یکانه
آدامدی دینه بیلیر . چونکه اوکا
کوزه علم ذهنک کندی کندینه
منطق طریقله کشف ایده‌جکی
بر شی دکلدی . بلکه بر اصول
دائرة‌سندمه حقیقه‌تطابق ایتک اوزره
آلده‌ایدیلن عملیه‌در .

ضیایه کوره علم شخصی‌رشی
دکلدی . عالم کندی بیلدیکنی
سویله‌ین دکل ، بلکه حقیقتک
قانونلری بولاندر . حالبوکه زده
علمک بو طرزده آ کلایانلار یکی
برشیدر . تفکر عالمده بر چیغیردر .
ضیا کوک آلدن اولده شه‌سز
علمی بو معناده آ کلایانلار واردی .
فقط بونلر جمعیتده مؤثر اولوب
فکرلرینک رواجنی تأمین ایده -
مه‌مشاردی .

اونک ایچون زده اسقولاستیک
بر آرسطو منطقی علم نامنه هر
شی حل ایتکه کافی عد ایدیلیر :
اکثریا تدقیق ، مشاهده یرینه
غندی مطالعه‌لر علم حقیقتی کبی
کوستریمک ایسته‌نیردی .

آوروپائی علمک چشنی سنی
ویره‌ن و بونی پرنسله قبول ایتدیره‌ن
اودر . ضیا‌نک علم عالمده کی خصوصیتی
معاصر لرندن کندندن اولسکی
و صوکره کیردن فرقی جمعیت
و مفکوره‌نک ده معین قانونلره
تابع اولدیغنی ، یعنی زمانله ،
مکانله ، مقید بر اخلاق بر حقوق ،
بر دین ، بر اقتصاد ، بر بدیعیات
فکرینک موجود بولوندیغنی بر
حقیقت اولارق ایلری سورمه‌سیدر .
ضیایه کوره مجرد و بشری بر
اخلاق ، مجرد بر دین مجرد اولایتغیر
بر مفکوره یوقدر . ملاتلر واردر .
بو بزم فکر عالمزده اک مهم دونوم
نقطه‌سی اولمشدر .

ضیا فلسفه‌بی ناصل آ کلاردی ؟
ضیا‌نک فاسفه‌بی آ کلاییشی

اونك خصوصیتلرندن برینی تشکیل
ایده: ضیایه کوره فلسفه مفکوره نك
و وارلنك منظومه حالنده افاده -
سیدر .

بوفلسفه عالمنده چوق خصوصی
بررؤیت زاویه سی وجوده کتیر مکدر .
ضیانك فلسفه سی علمنه استناد ایده .
او ، علمك بی طرف ، آفاق
اولارق بولدیغی نتیجه لر شخصی
تلقیلرله برسیسته دامخلنه صوقشدر .
ضیا بوتون علمی فعالیت ايله
جمعیتك بر حقیقت و « ملیت » ك
بر ضرورت اولدیغنه قانعدی ، فلسفه -
سی ايله بوشا یتلری جانلاندیردی .

ضیا ، مثبت استناد ایده رك « تورك
ملتندیم ، اسلام امتندیم ، آوروپا
مدنیتندیم » دین ملی ریفاسوفدر .
ضیا بوتون فلسفه سنی ،
بوتون اجتماعی عقیده لرینی بو
اوج جمله نك درینلكنه تودیعی ایتمشدر .
ضیا حیاتمزد توركك اصل اولدیغنه
قانعدی . اونك ایچون اصلنی
انكار ایدهن بر ملتك یاشاماسنه

امكان بولامیوردی .

دینی بر اساس اولارق قبول
ایدیوردی . چونكه موجود
شأنیت اسلامی بر طاقم اساسلری
احتوا ایدیوردی . بالخاصه عثمانلی
ایمپراطورلنی اسلامی بر مؤسسه
ایدی . آوروپا مدنیتی ده بر اصل
اولارق قبول ایدیوردی . چونكه
« ملیت » دورینه کیردن جمعیتلر
معاصر مدنیتك بر عنصری اولو -
ردی . تورك ایچون ده بومقدردی .
اونك ایچون ضیا كوك آلپ دینده
محافظه کارم ، مدنیتنه انقلابچی دیه
حکم ویریوردی .

ضیانك اضراق ؟

ضیا كوك آلپ امثالی نادر
اخلاقی برآدامدی . حتی اونك
اخلاقی قدرتی اطرافنده کیره
کندیسی حقنده یا کلس حکملر
ویرمکه سبب اولدی . عمومی خریده
اتحاد و ترقی مرکزنده اعضا ایدی
ایسته سیدی بر چوق ثروت پیدا
ایده بیلیردی . متعدد دفعه لر نظارت

تکلیف ایدلدی هپسنى رد ایتدی
اوکا کوره نظارت صندالیه سى
« فرعون صندالیه سى » در. حق
مالطه به سور کون ایدلدىكى زمان
چو جقلرى وعائله سینه براقه جق بر
قاچ شیلته دن باشقه برشى یوقدی
صوکره مالطه اسارتنده پاراسى
اولمادینى ایچون آچ قالدینى کونلر
بیله اولمشدر. نته کیم مالطه دن
کلد کدن صوکرده کتابلرى
صائمق صورتیه دیاربکره قدر
کیده بيلمشدی. ضیانك روخنده کی
بویوک فراغت قدرتی، ضیانك
پره نسیب صاحبی اولماسندن
آلیوردی. ضیا حقیقی فیلسوفلر
کبی کندیسنى پرنسیپلرینك آغنه
ربط ایتمشدی، ضیانك حیاته
اینانوب دهنه حیاته تطبیق ایتدیکی
هیچ بر دستوری یوقدر ایچی
دیشی برانساندی.

ضیا بر تئیه و تطبیقات سامه منده
نه لریایدی ؟

ضیا کوك آلپ پولتیقه ساحه

سندده هیچ بر زمان کونده لك پولتیقه
ایله اوغراشما دی. او، غزته، ده
مجموعه ده، دارالفنونده تعقیب
ایتدیکی فکرلری فعل ساحه سینه
حیقاروق ایچون اوغراشمشدر.
کنج قلملرده تورک یوردنده، یکی
مجموعه ده، اسلام مجموعه سنده،
مختلف یومی غزته لرده کی یازیلى
بر هدف تعقیب ایتدی. مفکوره یه
یا قلا شمع .. پولتیقه ساحه سنده
مفکوره یه وصول ایچون او شونلری
پایدردی :

حرب عمومیده یکی دارالفنون
تأسیسی محاکمک توحیدی، حقوق
عائله قرارنامه سنك تنظیمی ملی
تدقیق و تتبع جمعیتلرینك احداثی،
مدرسه لرك اصلاحی، دارالخلافه
اسلامیه مدرسه سنك احداثی.

ضیا صنعتی ناصل آکلردی ؟

ضیا کوك آلپ یالکز بر علم
آدامی، یالکز بر فیلسوف دکلدی.
او بر مرشددی. ضیای صنعت
ساحه سنده بزوشکلده کورو یورز.

خلق موضوعلرینی آلدی، اونلرله
فکرلرینی سویله مک ایستهدی.
فقط نه قدر یازیق که بو صوک
عصرک یکانه آدمی ۲۵ تشرین اول
۹۲۴ سنه سننده شیشلی فرانسز
خسته خانه سننده ابدیته قاووشدی .

ضیا خلقی ایناندینی مفکوره یه
یا قلاش دیر مقیچون وزندن قافیه دن
استفاده ایتدی ، خلقچی اولدینی
ایچون صنعتک ده خلقه ایتله رک
الده ایدیه جکنه قانعدی . اونک
ایچون خلق لسانی، خلق وزنلرینی

